

ВИТИНАНКА
(ДМ/02/О, ознайомчий курс)

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

II півріччя, ознайомчий курс. Завдання: вивчення основних матеріалів та інструментів художньої витинанки; ознайомлення із особливостями прояву та застосування засобів композиції; визначення загальних принципів конструктивної побудови форми; опанування елементарних технічних прийомів вирізування та виривання, а також способів декорування витинанок; відтворення нескладного декоративного зразка в матеріалі.

ДМ/02/О Витинанка			
Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 6. Основи витинанкарства		38	
6.1. Загальні відомості про витинанку	Різновиди витинанки (силуетна, ажурна, одношарова та багатошарова, вириванка). Художні осередки української витинанки (Київщина, Поділля, Подністров'я, Дніпропетровщина, Слобожанщина, Прикарпаття, Буковина тощо).	1	Описує вивчені види витинанки. Називає вивчені художні осередки української витинанки.
6.2. Основні матеріали та інструменти	Види основних матеріалів: - папір (офісний, газетний, кольоровий, гофрований, обгортковий, шпалерний, альбомний, картон тощо); - клей (ПВА, гумовий, шпалерний тощо); - двостороння клейова стрічка тощо. Інструменти та приладдя: (ножиці, різці, пробійники тощо), килимок для вирізання. Правила безпечної роботи з інструментами.	1	Називає вивчені види основних матеріалів для витинанки. Розрізняє вивчені інструменти та вміє безпечно їх використовувати.
6.3. Композиційні засоби та конструктивна побудова форми	Композиційні особливості витинанки (лаконічність, силует, ритм, усталеність та врівноваженість форми, відповідність пропорцій	2	Називає вивчені композиційні особливості витинанки.

	<p>головних і другорядних елементів, фактурність, кольорові сполучення, симетрія / асиметрія тощо). Утворення із окремих шарів паперу образної силуетної форми як конструктивна основа витинанки. Силуети оточуючих предметів на основі простих геометричних фігур (трикутник, коло, квадрат, ромб тощо). Навчально-творча робота на створення ескізу предметів нескладної силуетної форми (наприклад, на тему «Квітка», «Посуд», «Листочок» тощо). Художні матеріали та інструменти: папір А4, олівець, гумка тощо.</p>		<p>Описує, що є конструктивною основою витинанки.</p> <p>Уміє створити робочий ескіз для витинанки, правильно розміщуючи на визначеному форматі 2-3 силуети.</p>
6.4. Елементарні технологічні прийоми витинання		34	
6.4.1. Симетрична одноаркушева витинанка	<p>Побудова дзеркально-симетричної витинанки (вісь симетрії). Складання паперу навпіл. Прийоми роботи з матеріалом (декорування та вирізування тощо). Навчально-творча робота на стилізацію силуетного симетричного зображення (наприклад, на тему «Жук», «Комаха», «Будиночок» тощо). <u>Роботі передуює ескіз.¹</u> Робочі матеріали та інструменти: папір А5, олівець, гумка, різці, ножиці, килимок для вирізання.</p>	4	<p>Застосовує технологічні прийоми вирізування та декорування силуету.</p> <p>Відтворює форму нескладного симетричного зображення вивченою технікою.</p>
6.4.2. Хороводна витинанка (стрічковий орнамент)	<p>Ритм у хороводних витинанках (чергування та повторення). Складання паперової смуги / стрічки (відповідна кількість складань).</p>	4	<p>Розрізняє вивчені види ритму.</p> <p>Уміє скласти папір, щоб отримати стрічковий орнамент.</p>

¹ Тут і далі підкреслено ключові моменти / умови виконання роботи.

	<p>Стрічковий орнамент з геометричних, рослинних, тваринних та архітектурних мотивів.</p> <p>Навчально-творча робота на створення стрічкового орнаменту (наприклад, у форматі «Закладка», «Рамка» тощо).</p> <p><u>Роботі передують ескізи.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А4, олівець, гумка, різці, ножиці, пробійники, лінійка, килимок для вирізання.</p>		Відтворює стрічковий орнамент у витинанці.
6.4.3. Змістовно-цілісна витинанка	<p>Виділення композиційного центру (кольором, розміром), підкладка фону шматками паперу.</p> <p>Способи наклеювання витинанки на фон (точково або площиною).</p> <p>Асоціативно-образне поєднання витинанок, виготовлених на попередніх заняттях (симетрична одноаркушева витинанка слугує композиційним центром, а хороводні витинанки – рамкою).</p> <p>Навчально-творча робота на створення змістовно-цілісної композиції (наприклад, на тему «Світ навколо мене» тощо).</p> <p><u>Роботі передують ескізи.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А3, клей, елементи витинанок, виготовлених попередньо.</p>	2	<p>Уміє виділити композиційний центр вивченими прийомами.</p> <p>Демонструє охайність під час наклеювання роботи на фон.</p> <p>Уміє скласти змістовно-цілісну композицію з елементів витинанок.</p>
6.4.4. Центральньо-обертова витинанка	<p>Побудова багатоосьової витинанки.</p> <p>Складання паперу вчетверо (по прямій) та ввосьмеро (по діагоналі).</p> <p>Вирізування витинанки на основі композиції у квадраті, колі, ромбі.</p>	8	<p>Уміє складати папір відповідно до заданої форми.</p> <p>Уміє наклеїти двохарову витинанку.</p>

	<p>Наклеювання двошарової витинанки (від центру до країв).</p> <p>Навчально-творчі роботи на утворення центрально-обертової витинанки (зокрема, двошарової; наприклад, на тему «Сонце», «Колесо» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А4/А2, олівець, гумка, різці, ножиці, пробійники, циркуль, клей або малярна стрічка, килимок для вирізання.</p>		<p>Уміє утворити центрально-обертову витинанку.</p>
6.4.5. Вириванка	<p>Характерні особливості вириванки (лаконічність, нечіткий край).</p> <p>Прийоми утворення вириванки (відщипування, обривання, зминання, розмочування тощо).</p> <p>Послідовність наклеювання шарів вириванки.</p> <p>Навчально-творча робота на створення вириванки (наприклад, на тему «Пори року», «Птах», «На морі» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А4, олівець, клей або двостороння клейова стрічка.</p>	4	<p>Називає вивчені характерні особливості вириванки.</p> <p>Володіє вивченими прийомами утворення вириванки з урахуванням товщини паперу.</p> <p>Уміє утворити вириванку.</p>
6.4.6. Підготовка до підсумкової творчої роботи	<p>Створення робочого ескізу, узгодження колірної гами, підбір паперу за фактурою, визначення способу складання паперу (відповідно до задуманої композиції).</p> <p>Робота в матеріалі (поєднання витинанки та вириванки).</p> <p>Навчально-творча робота на утворення нескладної багатошарової композиції (наприклад, на тему «Дерево життя»,</p>	12	<p>Створює робочий ескіз багатошарової композиції.</p> <p>Володіє навичками вирізання витинанки різними інструментами.</p> <p>Утворює багатошарову композицію, поєднуючи витинанку та вириванку</p>

	<p><i>«Козаччина», «Берегиня» тощо).</i></p> <p><i>Роботі передуює ескіз.</i></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: <i>папір А3 та А4, олівець, гумка, різці, ножиці, пробійники, клей або двостороння клейова стрічка, килимок для вирізання.</i></p>		
Загальна кількість годин за друге півріччя:		38	

Під час виконання програми **підсумкового контролю ознайомчого курсу** за технікою «Витинанка» учень / учениця :

називає основні види матеріалів, правильно та безпечно використовує вивчені інструменти;

володіє вивченими композиційними засобами для утворення абстрактної або сюжетної композиції;

описує конструктивну основу як утворення образної силуетної форми із окремих шарів паперу;

застосовує різні способи складання аркушу та базові прийоми витинання, відповідно до видів паперу;

створює робочий ескіз декоративної форми;

уміє створити нескладну композицію вивченими прийомами витинання, вишивання та декорування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : «Світ», 1992. 272 с.
2. Всеукраїнське свято народного мистецтва «Українська витинанка», присвячене 90-річчю від дня народження народної майстрині Марії Руденко. 27–31 трав. 2005 р. м. Могилів-Подільський. *Світлиця* (спецвипуск). 2005. 16 с.
3. Дудар Г. М. Дивовижний витинанковий світ. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018. 72 с.
4. Ковчег. Українське народне мистецтво : альбом-каталог. Львів : Коло, 2021. 432 с.
5. Косицька З. Витинанки. *Історія декоративного мистецтва України* : у 5т. / голов. ред. Г. Скрипник; наук. ред. Т. Кара-Васильєва. Київ : [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2011. Т. 4 : Народне мистецтво та художні промисли ХХ ст. 512 с.: іл. С. 323–358.
6. Мельников В. М., Трач С. К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. 48 с.
7. Міщенко Г. М. Витинанка – від традицій до сучасного образотворення. *Народне мистецтво*. 2004. № 1–2. С. 28–29.
8. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики. Київ : Редакція вісника «АНТ», 2002. 340 с.
9. Стрілець О. В. Українське мистецтво витинанки : навчально-методичний посібник. Переяслав-хмельницький, 2013. 80 с.
10. Тихонюк О. В. Мистецтво витинанки в Україні кінця ХХ – початку ХХІ століть : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознав. : 17.00.06. Івано-Франківськ, 2010. 17 с.
11. Українська витинанка : альбом-каталог. Київ : Народні джерела, 2013. 112 с.

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ОЗНАЙОМЧОГО КУРСУ ЗА ТЕХНІКОЮ «ВИТИНАНКА»

6.1. Загальні відомості про витинанку

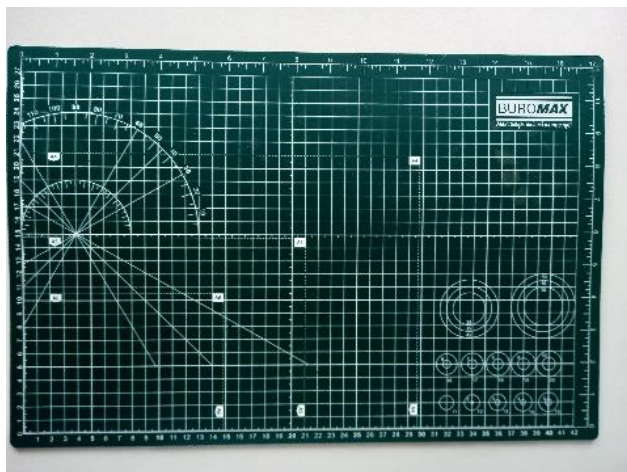
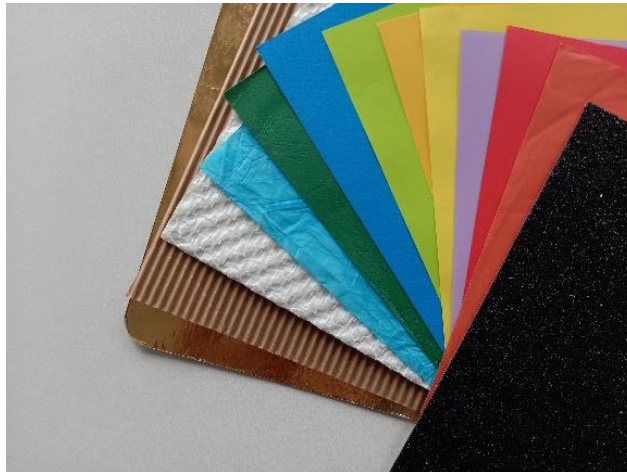
Історія витинанок. URL: <https://uamodna.com/articles/paperovi-vizerunki/>

Українська витинанка:

URL: <https://spadok.org.ua/narodni-promyly/ukrayinska-vytynanka>

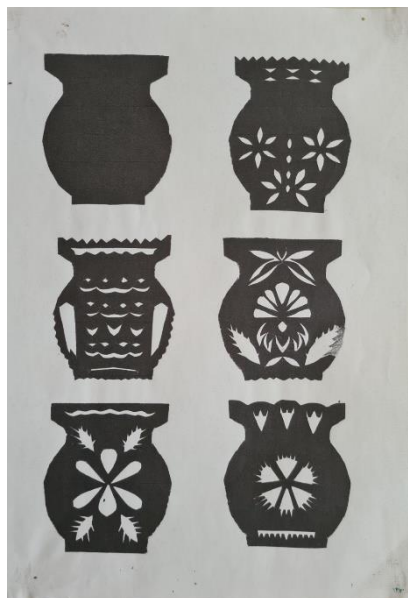
З історії подільської витинанки. URL: <https://www.vocnt.org.ua>

6.2. Основні матеріали та інструменти



6.3. Композиційні засоби та конструктивна побудова форми

Навчально-творча робота на створення ескізу предметів нескладної силуетної форми (наприклад, на тему «Квітка», «Посуд», «Листочок» тощо).



6.4.1. Симетрична одноаркушева витинанка

Навчально-творча робота на стилізацію силуетного симетричного зображення (наприклад, на тему «Жук», «Комаха», «Будиночок» тощо).



6.4.2. Хороводна витинанка (стрічковий орнамент)

Навчально-творча робота на створення стрічкового орнаменту (наприклад, у форматі «Закладка», «Рамка» тощо).



6.4.3. Змістовно-цілісна витинанка

Навчально-творча робота на створення змістовно-цілісної композиції (наприклад, на тему «Світ навколо мене» тощо).



Точки наклеювання витинанки

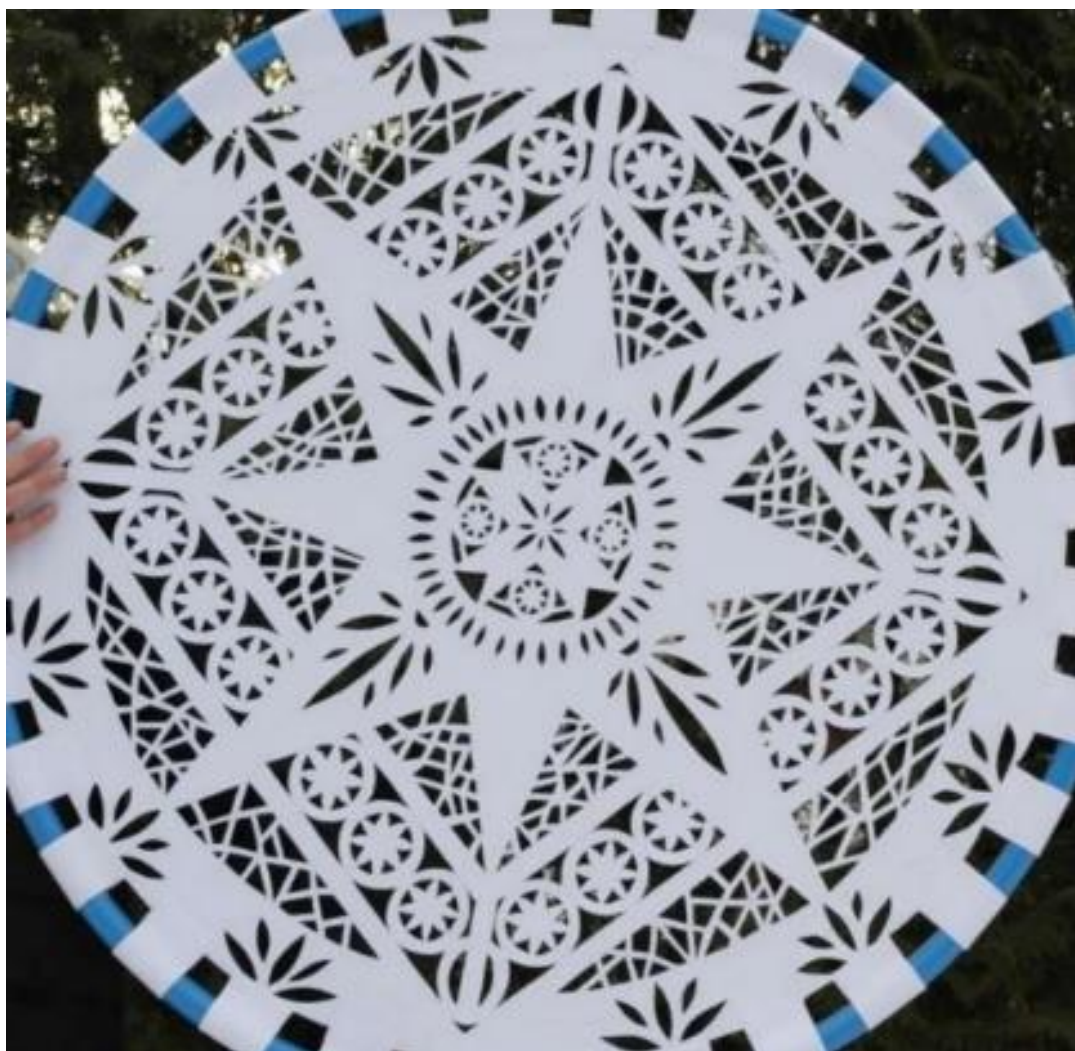


6.4.4. Центральньо-обертова витинанка

Навчально-творчі роботи на утворення центральньо-обертової витинанки (зокрема, двошарової; наприклад, на тему «Сонце», «Колесо» тощо).



Складання паперу



Двошарова витинанка



6.4.5. Вишиванка

Навчально-творча робота на створення вишиванки (наприклад, на тему «Пори року», «Птах», «На морі» тощо).



Продовження



6.4.6. Підготовка до підсумкової творчої роботи

Навчально-творча робота на створення нескладної багатошарової композиції (наприклад, на тему «Дерево життя», «Козаччина», «Берегиня» тощо).



Продовження



ВИТИНАНКА
(ДМ/02/П, поглиблений курс)

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Четвертий рік навчання (поглиблений курс). Завдання: ознайомлення із жанрами та сучасними напрямками застосування витинанки; опанування прийомів петриківської витинанки; створення оригінального об'єкта в матеріалі.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 7. Жанри витинанки		36	
7.1. Натюрморт	Композиційні особливості побудови натюрморту (плановість, взаєморозташування та взаємоперекриття елементів, узгодження за розмірами тощо). Підбір папера різних фактур (гофрований, крафтовий, шпалерний, глянцеви тощо). Утворення рельєфу – наклеювання витинанки на різних рівнях по висоті (груба та тонка двостороння клейова стрічка, картон тощо) Навчально-творча робота на побудову натюрморту (з натури із запропонованих предметів <u>або</u> ² за уявою; наприклад, на тему «Стіл художника», «Осінній натюрморт» тощо). <u>Роботі передуює ескіз.</u> Робочі матеріали та інструменти: папір А2, кольоровий папір, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання, груба та тонка двостороння клейова стрічка, картон тощо.	8	Описує вивчені композиційні особливості побудови натюрморту. Уміє підібрати папір різної фактури (за допомогою викладача). Уміє утворити витинанку в жанрі натюрморту, правильно наклеює елементи на різних рівнях.
7.2. Сюжетна витинанка	Прийоми стилізації зображення об'єктів у сюжетній композиції	8	Називає вивчені прийоми стилізації зображення об'єктів.

² Тут і далі підкреслено ключові моменти виконання роботи.

	<p>(спрощення, узагальнення силуету та пропорцій тощо).</p> <p>Вирізування шрифту для витинанки (дзеркальне відображення, розмір літер та співвідношення розмірів, характер написання літер тощо).</p> <p>Навчально-творча робота на утворення сюжетної витинанки (наприклад, на тему «Українські народні приказки, прислів'я, загадки, скоромовки» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А4, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання, клей ПВА тощо.</p>		<p>Утворює сюжетну витинанку із стилізованими об'єктами, супроводжуючи написом із відповідним шрифтом.</p>
7.3. Погрудний портрет-образ	<p>Передача образу людини (вік, стать, настрій, емоції тощо).</p> <p>Тонування витинанки художніми матеріалами (пастель, кольорові олівці тощо) на прикладі робіт А. Пушкарьова.</p> <p>Складний аплікаційний фон (наклеювання обрізків папера).</p> <p>Навчально-творча робота на утворення погрудного портрета-образу (наприклад, на тему «Осінній пан», «Дівчина Весна» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А2, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання тощо.</p>	8	<p>Називає характерні елементи образу людини.</p> <p>Уміє утворити емоційно-цілісний погрудний портрет-образ із додаванням складного аплікаційного фону.</p>
7.4. Пейзаж	<p>Передача плановості пейзажної композиції (перспектива, переплетення гілок / трав тощо).</p> <p>Поєднання витинанки з прийомами паперопластики</p>	8	

	<p>(відгинання, скручування, гофрування, складання тощо).</p> <p>Навчально-творча колективна робота на виготовлення пейзажної книжки-розкладки (наприклад, на тему «Зимові птахи», «Звірі в лісі» тощо).</p> <p><u>Роботі передують ескізи.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір білого кольору А4, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання тощо.</p>		Утворює пейзажну композицію в техніці витинанки, уміє працювати в колективі.
7.5. Витинанка-мініатюра	<p>Мініатюрні витинанки на основі мотивів українських писанок.</p> <p>Семантика кольору та орнаментальних мотивів писанок різних регіонів України:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Гуцульщина (жовтогаряча гама; здебільшого геометричний орнамент); -Буковина (великі геометричні мотиви на темно-червоному та чорному фоні); -Поділля (стримана колірна гама; рослинно-геометричні орнаменти); -тощо. <p>Навчально-творча робота на утворення витинанки-мініатюри за мотивами українських писанок (формат одношарової листівки; <u>регіон писанки за вибором учнів</u>).</p> <p><u>Роботі передують ескізи.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А5 / А6 / А7, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання.</p>	4	<p>Описує орнаментальні мотиви українських писанок за вивченими регіонами.</p> <p>Уміє утворити витинанку-мініатюру за мотивами українських писанок.</p>
Модуль 8. Сучасні напрями застосування витинанки		20	

<p>8.1 Витинанка в інтер'єрі</p>	<p>Декорування інтер'єру витинанкою (панно, фіранка, ширма тощо). Різдвяні мотиви (символіка, ритм, колірні сполучення) на прикладі витинанок Д. Альошкіної.</p> <p>Навчально-творча робота на утворення інтер'єрної ажурної витинанки (наприклад, на тему «Різдвяна зірка», «Святкова фіранка» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір або банер розміром 50,0х70,0 см, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання.</p>	<p>6</p>	<p>Називає вивчені види витинанок в інтер'єрі.</p> <p>Описує різдвяні мотиви в роботах вивченого майстра.</p> <p>Уміє утворити ажурну інтер'єрну витинанку.</p>
<p>8.2. Паперова лялька</p>	<p>Об'ємна паперова лялька у комбінованій техніці (каркас форми – паперопластика; оздоблювальні елементи – витинанка).</p> <p>Навчально-творча робота на утворення паперової ляльки (наприклад, на тему «Улюблений літературний / казковий / історичний герой», «Мій ангел» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А4, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання.</p>	<p>6</p>	<p>Уміє утворити об'ємну паперову ляльку.</p>
<p>8.3. Витинанка в театрі</p>	<p>Декораційне та бутафорське оформлення сцени в техніці витинанки (завіса, задник, вікно, люстра / абажур тощо).</p> <p>Особливості театральної багатошарової витинанки (глибина простору сцени, перспектива, поділ на рівні, плановість тощо).</p> <p>Опорна поверхня театральної багатошарової витинанки (картон,</p>	<p>8</p>	<p>Називає вивчені види оформлення сцени, що можуть виконуватися в техніці витинанки.</p> <p>Описує вивчені особливості театральної багатошарової витинанки та матеріали для її опорної поверхні.</p>

	<p>поролон, паперова гармошка тощо).</p> <p>Навчально-творча робота на утворення макета театральної багатошарової витинанки (<u>макет у форматі паспарту або коробки розміром до 40,0 x 40,0 см; наприклад, на тему «Пори року», «Вид із віконця», «Місячне сяйво над рікою» тощо</u>).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: набір кольорового папера, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання тощо.</p>		<p>Уміє утворити макет театральної багатошарової витинанки, яка правильно зафіксована на опорній поверхні.</p>
Модуль 9. Петриківська витинанка		14	
9.1. Основи петриківської витинанки	<p>Особливості петриківської витинанки (багатокомпонентність та поліхромність).</p> <p>Основні орнаментальні мотиви петриківської витинанки (бутони, листя, квіти, птахи тощо).</p> <p>Найвідоміші майстри петриківської витинанки (О. Харченко, А. Авдєєнко, Н. Авдєєнко та ін.).</p> <p>Навчально-творча робота на утворення петриківської витинанки з рослинними мотивами (<u>виконується в парі для оптимального розподілу витрат часу; наприклад, на тему «Вазон», «Букет» тощо</u>).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А3, набір кольорового папера, олівець, гумка, різці, ножиці, килимок для вирізання.</p>	4	<p>Описує особливості та вивчені орнаментальні мотиви петриківської витинанки.</p> <p>Називає вивчених найвідоміших майстрів петриківської витинанки.</p> <p>Уміє утворити петриківську витинанку з рослинними мотивами.</p>

9.2. Витинанка-ілюстрація	<p>Техніки сюжетної витинанки (аплікаційна, накладна, багат шарова, багатоколірна тощо). Ілюстрації до творів українського народного фольклору (пісень, віршів, казок, переказів тощо).</p> <p>Навчально-творча робота на утворення витинанки-ілюстрації (наприклад, на тему «Обжинки», «Козак Мамай» тощо).</p> <p><u>Роботі передують ескізи.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А2, набір кольорового паперу, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання.</p>	10	<p>Описує вивчені техніки виконання сюжетної петриківської витинанки.</p> <p>Уміє утворити ілюстрацію в техніці петриківської витинанки.</p>
Загальна кількість годин:		70	

Під час виконання програми підсумкового річного контролю поглибленого курсу за технікою «Витинанка» учень / учениця:

створює в матеріалі оригінальні об'єкти різноманітного призначення у вивчених жанрах, зокрема, у техніці петриківської витинанки.

П'ятий рік навчання (продовження поглибленого курсу). Завдання: вивчення варіантів поєднання витинанки з різними художніми матеріалами та декоративними техніками; створення оригінального об'єкта в матеріалі.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 10. Комбінована витинанка		32	
10.1. Поєднання витинанки з графічними матеріалами	<p>Комбінування витинанки з графікою (маркер, туш, олівець, фломастери тощо). Складна багат шарова витинанка на прикладі композицій Т. Крамаренка (тематика і символізм козацької доби).</p> <p>Витинанка за мотивами міфів, легенд, переказів, билин.</p> <p>Навчально-творча робота на утворення витинанки в комбінації з графікою (наприклад, на тему</p>	8	<p>Описує тематику багат шарової композиції за роботами вивченого майстра.</p> <p>Уміє утворити багат шарову витинанку, додатково</p>

	<p>«Козацька слава», «Українська міфологія» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А2, кольоровий папір, олівець, гумка, різці, клей, килимок для вирізання тощо.</p>		використовуючи різні графічні матеріали.
<p>10.2. Поєднання витинанки з розписом фарбами</p>	<p>Комбінування витинанки з розписом фарбами (гуаш, акрил тощо).</p> <p>Особливості композиції у витинанках М. Теліженка (багатофігурність, емоційність колірної гами тощо).</p> <p>Сюжетна композиція за мотивами традиційних українських ремесел.</p> <p>Навчально-творча робота на утворення сюжетної витинанки з додаванням розпису фарбами (традиційне ремесло як джерело творчості, за вибором учнів; наприклад, на тему «Гуцульські кахлі», «Опішнянська кераміка», «Кролевецькі рушники», «Трипільська кераміка» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А2, кольоровий папір, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання.</p>	8	<p>Описує особливості композиції у витинанках вивченого майстра.</p> <p>Уміє утворити сюжетну витинанку за мотивами традиційних українських ремесел, додаючи розпис фарбами.</p>
<p>10.3. Поєднання витинанки / вириванки з паперокрученням (квілінгом)</p>	<p>Комбінування витинанки / вириванки із технікою паперокручення / квілінг (набір смужок для квілінгу тощо).</p> <p>Утворення фактурного фону (зім'ятий, крафтовий, гофрований папір тощо).</p> <p>Фактурна витинанка / вириванка за мотивами творів Марії Приймаченко.</p> <p>Навчально-творча робота на утворення фактурної</p>	10	<p>Описує вивчені твори Марії Приймаченко.</p> <p>Уміє утворити фактурну витинанку / вириванку</p>

	<p>витинанки / вириванки (наприклад, на тему «Диво-звір», «Фантазійний образ» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А2, набір кольорового папера, олівець, гумка, різці, клей, килимок для вирізання, шпатель / зубочистка тощо.</p>		з елементами паперокручення / квілінгу.
<p>10.4. Поєднання витинанки з текстильними матеріалами</p>	<p>Текстильні матеріали та їх застосування у витинанці (банер, фетр, підкладка, шкіра, хутро тощо).</p> <p>Матеріали для оздоблення / декорування витинанок (гудзики, паєтки, намистини, металевий дріт / ланцюжок тощо).</p> <p>Витинанка у творчості українських дизайнерів (О. Теліженко, Л. Чернікової, О. Караванської та ін.).</p> <p>Навчально-творча робота на утворення текстильного аксесуару або елемента одягу в техніці витинання (наприклад, «Підвіска», «Фартух», «Комірець», «Браслет» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: текстильні матеріали та фурнітура, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання.</p>	6	<p>Називає вивчені текстильні матеріали та фурнітуру, що можуть застосовуватися у витинанці.</p> <p>Називає вивчених українських дизайнерів, які у своїй творчості використовують техніку витинання.</p> <p>Уміє утворити аксесуар / елемент одягу, комбінуючи витинанку з текстильними матеріалами.</p>
<p>Модуль 11. Підсумкова творча робота</p>	<p>Формати (секційність) модульних картин (диптих, триптих, поліптих).</p> <p>Стилістичні та композиційні особливості модульних картин (єдність стилю, цілісність задуму, продовження / розвиток елементів тощо).</p> <p>Поєднання у витинанці різноманітних вивчених матеріалів та технік.</p>	38	<p>Називає вивчені формати модульних картин.</p> <p>Описує вивчені стилістичні та композиційні особливості модульних картин.</p>

	<p>Навчально-творча робота на утворення художнього образу, вписаного у навколишнє середовище (наприклад, на тему «Українському роду нема переводу», «Берегиня», «Україна моя калинова» тощо).</p> <p><u>Роботі передують ескізи.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: папір А1 / А2 / А3, додаткові художні матеріали за вибором учнів, олівець, гумка, різці, килимок для вирізання тощо.</p>		<p>Уміє утворити художній образ у техніці витинанки, використовуючи вивчені матеріали та техніки.</p>
Загальна кількість годин:		70	

Під час виконання програми **підсумкового річного контролю** за технікою «Витинанка» учень / учениця:

застосовує вивчені прийоми витинання для створення оригінальних артоб'єктів у традиційних техніках та сучасних напрямках.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : Світ, 1993. 272 с.
2. Грищенко О. С. Техніка витинанки в оформленні української книги. Мистецтвознавство: збірник наукових праць. Ч. 2. Львів : СКІМ, 2007. С. 75–82.
3. Данченко О. С. Невмируще джерело. Бесіди про українське народне мистецтво. Київ : Мистецтво, 2009. 190 с
4. Захарчук-Чугай Р. В. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : Світ, 1993. С. 89–94.
5. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». Київ : Либідь, 2005. 280 с.
6. Корнієнко В. І. Творчі пошуки викладання декоративної композиції в художніх школах та художніх відділеннях шкіл мистецтв. *Проблеми і перспективи розвитку початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів як ланки безперервної художньої освіти* : матеріали метод. конф. Київ : ГУКМ, 2006. С. 40–44.
7. Мельник В. Мистецтво витинанки та аплікації. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2005. 256 с.
8. Станкевич М. Є. Українські витинанки. Київ : Наукова думка, 1986. 220 с.

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ПОГЛИБЛЕНОГО КУРСУ ЗА ТЕХНІКОЮ «ВИТИНАНКА»

Модуль 7. Жанри витинанки

7.1. Натюрморт

Навчально-творча робота на побудову натюрморту (з натури із запропонованих предметів або за уявою; наприклад, на тему «Стіл художника», «Осінній натюрморт» тощо).



7.2. Сюжетна витинанка

Навчально-творча робота на утворення сюжетної витинанки (наприклад, на тему «Українські народні приказки, прислів'я, загадки, скоромовки» тощо).



7.3. Погрудний портрет-образ

Витинанки Андрія Пушкарьова. URL: <https://sverediuk.com.ua/vitinanki-andriya-pushkarova/>

Навчально-творча робота на утворення погрудного портрета-образу (наприклад, на тему «Осінній пан», «Дівчина Весна» тощо).



7.4. Пейзаж

Навчально-творча колективна робота на виготовлення пейзажної книжки-розкладки (наприклад, на тему «Зимові птахи», «Звірі в лісі» тощо).



7.5. Витинанка-мініатюра

Навчально-творча робота на утворення витинанки-мініатюри за мотивами українських писанок (формат одношарової листівки; регіон писанки за вибором учнів).



Модуль 8. Сучасні напрями застосування витинанки

8.1. Витинанка в інтер'єрі

Витинанки Дарії Альошкіної. URL: <https://surma.com.ua/121-vytynanky-darii-aloshkinoi-monumentalizm-vidrodzhennia-zhanru-i-arkhetypu.html>

Навчально-творча робота на утворення інтер'єрної ажурної витинанки (наприклад, на тему «Різдвяна зірка», «Святкова фіранка» тощо).



8.2. Паперова лялька

Навчально-творча робота на утворення паперової ляльки (наприклад, на тему «Улюблений літературний / казковий / історичний герой», «Мій ангел» тощо).



8.3. Витинанка в театрі

Навчально-творча робота на утворення макета театральної багатошарової витинанки (макет у форматі паспарту або коробки розміром до 40,0 x 40,0 см; наприклад, на тему «Пори року», «Вид із віконця», «Місячне сяйво над рікою» тощо).



Приклад макета завіси на паспарту



Приклад макета-коробки наведено із соціального сервісу «Pinterest»

Модуль 9. Петриківська витинанка

9.1. Основи петриківської витинанки

Петриківські витинанки.

URL: [https://petrikvskij-](https://petrikvskij-muzej.mozello.com/novosti/params/post/1854452/petrikvsk-vitinanki)

[muzej.mozello.com/novosti/params/post/1854452/petrikvsk-vitinanki](https://petrikvskij-muzej.mozello.com/novosti/params/post/1854452/petrikvsk-vitinanki)

Майстри петриківської витинанки.

URL:

<http://www.ukrvytynanka.com.ua/UA/pablis/152-majstri-petrikivskoji-vitinanki.html>

Навчально-творча робота на утворення петриківської витинанки з рослинним орнаментом (виконується в парі для оптимального розподілу витрат часу; наприклад, на тему «Вазон», «Букет» тощо).



9.2. Витинанка-ілюстрація

Навчально-творча робота на утворення витинанки-ілюстрації (наприклад, на тему «Обжинки», «Козак Мамай» тощо).



Модуль 10. Комбінована витинанка

10.1. Поєднання витинанки з графічними матеріалами

Витинанки

Тараса

Крамаренка.

URL:

<http://www.ukrvytynanka.com.ua/UA/cherkaska-obl/172-kramarenko-ukr.html>

Навчально-творча робота на утворення витинанки в комбінації з графікою (наприклад, на тему «Українська міфологія» тощо).



10.2. Поєднання витинанки з розписом фарбами

Життя, присвячене мистецтву. Історія художника Миколи Теліженка.

URL: <http://olesya.telizhenko.tilda.ws/olexandra/mykolatelizhenko>

Навчально-творча робота на утворення сюжетної витинанки з додаванням розпису фарбами (традиційне ремесло як джерело творчості, за вибором учнів; наприклад, на тему «Гуцульські кахлі», «Опішнянська кераміка», «Кролевецькі рушники», «Трипільська кераміка» тощо).



10.3. Поєднання витинанки / вишиванки з паперокрученням (квілінгом)

Загадки екзотичних звірів Марії Приймаченко. URL:

<https://life.pravda.com.ua/culture/2016/02/12/208057/>

Навчально-творча робота на утворення фактурної витинанки / вишиванки (наприклад, на тему «Диво-звір», «Фантазійний образ» тощо).



10.4. Поєднання витинанки з текстильними матеріалами

Miss Universe Ukraine «Душа-Витинанка».

URL:

<https://tsn.ua/exclusive/mis-vsesvit-2021-fantastichna-suknya-ukrayinskoyi-uchasnici-ekslyuzivne-zakulissya-skandali-iz-rosiyankoyu-ta-trampom-1785343.html>

Олеся Теліженко (колекція «Таткова витинанка», 2008 р – включено до змісту сайту). URL: <http://olesya.telizhenko.tilda.ws>

Навчально-творча робота на утворення текстильного аксесуара або елементу одягу в техніці витинання (наприклад, «Підвіска», «Фартух», «Комірець», «Браслет» тощо).



Модуль 11. Підсумкова творча робота

Навчально-творча робота на утворення художнього образу, вписаного у навколишнє середовище (наприклад, на тему «Українському роду нема переводу», «Берегиня», «Україна моя калинова» тощо).

